

KHOI DẬY TINH THẦN KHOI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO CỦA HỌC SINH, SINH VIÊN NGÀNH CÔNG NGHỆ MAY TRONG CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG HIỆN NAY

Nguyễn Thị Mỹ Linh
Trường Cao đẳng Tiền Giang

Tóm tắt: Trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0 và chuyển đổi số đang tác động sâu rộng đến mọi lĩnh vực, việc khơi dậy tinh thần khởi nghiệp sáng tạo cho học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May tại các trường cao đẳng trở thành yêu cầu cấp thiết. Bài báo tập trung làm rõ vai trò và ý nghĩa của khởi nghiệp đối với sinh viên ngành Công nghệ may, phân tích thực trạng nhận thức, năng lực khởi nghiệp của học sinh, sinh viên hiện nay, cũng như những khó khăn, hạn chế trong quá trình triển khai hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp tại các cơ sở đào tạo. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp sáng tạo nhằm tạo điều kiện để học sinh, sinh viên phát huy năng lực sáng tạo, chủ động thích ứng với thị trường lao động và tự tin khởi nghiệp trong lĩnh vực Công nghệ may.

Từ khóa: Tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May; trường cao đẳng.

AROUSING THE ENTREPRENEURIAL SPIRIT OF INNOVATION OF STUDENTS AND STUDENTS OF SEWING TECHNOLOGY IN COLLEGES TODAY

Nguyen Thi My Linh
Tien Giang College

Abstract: In the context of the industrial revolution 4.0 and digital transformation that are having a profound impact on all fields, arousing the spirit of creative entrepreneurship for students of Garment Technology at colleges has become an urgent requirement. The article focuses on clarifying the role and significance of entrepreneurship for students of Garment Technology, analyzing the current state of awareness and entrepreneurial capacity of students and students, as well as the difficulties and limitations in the process of implementing startup support activities at training institutions. On that basis, the article proposes a number of solutions to promote the spirit of creative entrepreneurship to create conditions for students to promote their creative capacity, actively adapt to the labor market and confidently start a business in the field of Garment Technology.

Keywords: The spirit of entrepreneurship and innovation; pupils and students; sewing technology; College.

Nhận bài: 03/06/2025

Phản biện: 06/07/2025

Duyệt đăng: 09/07/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh hội nhập kinh tế và chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ, khởi nghiệp không chỉ là xu thế phát triển kinh tế mà còn là định hướng quan trọng trong giáo dục nghề nghiệp, đặc biệt đối với thế hệ trẻ. Đối với học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May, một lĩnh vực có tính ứng dụng cao và liên kết chặt chẽ với thị trường lao động, việc khơi dậy tinh thần khởi nghiệp không chỉ giúp phát huy tính sáng tạo, chủ động của người học mà còn góp phần tạo nguồn nhân lực chất lượng, đáp ứng yêu cầu của nền kinh tế số và thị trường thời trang toàn cầu. Tuy nhiên, thực tế cho thấy tinh thần khởi nghiệp của học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May tại các trường cao đẳng hiện nay còn chưa cao; nhiều em còn thiếu kiến thức nền tảng về kinh doanh, e ngại rủi ro, thiếu môi trường thực hành và hỗ trợ từ nhà trường, doanh nghiệp. Trong khi đó, cơ hội khởi nghiệp trong lĩnh vực này là rất lớn, từ thiết kế, sản xuất đến thương mại điện tử và dịch vụ thời trang cá nhân hóa. Trước yêu cầu phát triển toàn diện năng lực nghề nghiệp và kỹ năng mềm cho

người học, việc nghiên cứu và đề xuất các giải pháp nhằm khơi dậy và phát triển tinh thần khởi nghiệp cho sinh viên ngành Công nghệ May là hết sức cần thiết và mang ý nghĩa thực tiễn sâu sắc.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo và vai trò đối với học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May trong các trường cao đẳng hiện nay

Trong xu thế phát triển của khoa học và công nghệ toàn cầu, hoạt động khởi nghiệp sáng tạo đóng vai trò quan trọng thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, nâng cao năng lực cạnh tranh để bảo đảm sự phát triển bền vững của mỗi quốc gia. Hoạt động khởi nghiệp sáng tạo cần được ươm tạo, nuôi dưỡng và phát triển trong một hệ sinh thái thuận lợi. Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (Start-up) là quá trình khởi nghiệp dựa trên ý tưởng sáng tạo, tạo ra sản phẩm mới; hoặc sản phẩm cũ nhưng có điểm khác nổi trội, ưu việt hơn so với những sản phẩm, dịch vụ đã từng có trên thị trường và được phát triển nhanh chóng vượt bậc". Tại Khoản 2, điều

3, Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa 2017, “Doanh nghiệp nhỏ và vừa khởi nghiệp sáng tạo là doanh nghiệp nhỏ và vừa được thành lập để thực hiện ý tưởng trên cơ sở khai thác tài sản trí tuệ, công nghệ, mô hình kinh doanh mới và có khả năng tăng trưởng nhanh”. Tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo là ý chí, động lực và năng lực của cá nhân, đặc biệt là người trẻ trong việc chủ động tạo ra ý tưởng mới, phát hiện vấn đề, tìm ra giải pháp độc đáo và mạnh dạn biến các ý tưởng đó thành sản phẩm, dịch vụ hoặc mô hình kinh doanh có giá trị thực tiễn, góp phần giải quyết nhu cầu xã hội hoặc tạo ra thị trường mới. Khác với khởi nghiệp thông thường (chỉ tập trung vào việc lập doanh nghiệp để tạo thu nhập), khởi nghiệp đổi mới sáng tạo nhấn mạnh đến tính sáng tạo, ứng dụng khoa học và công nghệ, mô hình kinh doanh mới, hướng đến tăng trưởng nhanh và bền vững. Vì vậy, tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo không chỉ là khát vọng làm chủ mà còn là biểu hiện của năng lực sáng tạo, khả năng chấp nhận rủi ro, dám nghĩ, dám làm, có tầm nhìn và trách nhiệm xã hội, đặc biệt cần thiết trong kỷ nguyên số và nền kinh tế tri thức hiện nay.

Khơi dậy tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May là quá trình tác động có chủ đích của nhà trường, giảng viên, tổ chức xã hội và môi trường giáo dục nhằm khuyến khích, nuôi dưỡng và phát triển động lực khởi nghiệp trong học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May, thông qua việc khơi gợi ý tưởng sáng tạo, nâng cao nhận thức, bồi dưỡng năng lực và tạo điều kiện thuận lợi để người học có thể hình thành và phát triển các dự án khởi nghiệp mang tính đổi mới. Tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong lĩnh vực Công nghệ May không chỉ thể hiện ở mong muốn làm chủ doanh nghiệp, mà còn ở khả năng ứng dụng công nghệ mới, thiết kế thời trang sáng tạo, xây dựng mô hình sản xuất, kinh doanh hiện đại nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng cao và đa dạng của thị trường. Khơi dậy tinh thần này có nghĩa là đánh thức tiềm năng sáng tạo, rèn luyện bản lĩnh nghề nghiệp, và tạo động lực hành động cho sinh viên, để họ dám nghĩ, dám làm, chủ động thích ứng với xu thế số hóa và toàn cầu hóa trong ngành dệt may. Tóm lại, đây là một quá trình giáo dục và hỗ trợ toàn diện, giúp học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May chuyển đổi từ người học thụ động sang người kiến tạo giá trị trong nền kinh tế sáng tạo.

Việc khơi dậy tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo đối với sinh viên ngành Công nghệ May

trong các trường cao đẳng giúp sinh viên không chỉ học để làm việc, mà còn học để sáng tạo, để làm chủ. Sinh viên ngành Công nghệ May sẽ chủ động hơn trong việc nghiên cứu thiết kế, cải tiến kỹ thuật, lựa chọn chất liệu, ứng dụng công nghệ mới vào sản phẩm may mặc. Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo đòi hỏi sinh viên không chỉ giỏi chuyên môn mà còn phải có kỹ năng mềm như tư duy phản biện, giao tiếp, lập kế hoạch, làm việc nhóm và quản trị rủi ro. Những yêu cầu này thúc đẩy sinh viên rèn luyện toàn diện, thích ứng tốt hơn với thị trường lao động hiện đại. Sinh viên có tinh thần khởi nghiệp sẽ không chỉ tìm kiếm việc làm sau khi tốt nghiệp mà còn có thể tự tạo việc làm cho chính mình và cho người khác, thông qua việc thành lập các xưởng may, cơ sở thiết kế, gia công, thương hiệu thời trang cá nhân,...

Ngành Công nghệ May đang chịu tác động mạnh mẽ từ công nghệ 4.0 như may thông minh, thiết kế 3D, bán hàng online. Sinh viên có tư duy đổi mới sáng tạo sẽ dễ dàng thích nghi và khai thác hiệu quả các xu hướng công nghệ mới, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh cá nhân và ngành nghề. Những ý tưởng khởi nghiệp mới mẻ của sinh viên, nếu được hỗ trợ và ươm tạo tốt, có thể trở thành các mô hình kinh doanh thực tiễn, góp phần vào sự phát triển của ngành dệt may - thời trang Việt Nam, đặc biệt là trong phân khúc thiết kế sáng tạo, hàng thủ công cao cấp và thương mại điện tử. Như vậy, việc khơi dậy tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo không chỉ mang lại lợi ích cá nhân cho sinh viên ngành Công nghệ May, mà còn góp phần tạo động lực đổi mới giáo dục nghề nghiệp, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao và thúc đẩy tăng trưởng kinh tế bền vững.

2.2. Thực trạng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May trong các trường cao đẳng hiện nay

Trong những năm gần đây, tinh thần khởi nghiệp của sinh viên ngành Công nghệ May tại các trường cao đẳng đã có nhiều chuyển biến tích cực, thể hiện qua việc hình thành tư duy làm chủ, tinh thần đổi mới sáng tạo và khả năng tiếp cận thị trường. Tuy nhiên, nhận thức và hành động của sinh viên trong lĩnh vực này vẫn còn hạn chế.

Một số mô hình khởi nghiệp tiêu biểu đã được triển khai thành công. Sinh viên Trường Cao đẳng Kỹ thuật Công nghệ TP.HCM từng đạt giải Nhì cuộc thi “Startup Kite 2022” với dự án thời trang tái chế từ nguyên liệu thừa – vừa sáng tạo, có tính ứng dụng cao, vừa lan tỏa thông điệp bảo vệ môi trường. Tại Trường Cao đẳng Công nghệ Thời

trang Hà Nội, sinh viên đã áp dụng mạng xã hội, công cụ kỹ thuật số và các nền tảng như TikTok để bán hàng, tiếp thị sản phẩm, bước đầu tạo ra thu nhập ổn định trong khi vẫn đang học tập.

Một số trường cao đẳng đã tích cực tạo điều kiện cho sinh viên khởi nghiệp bằng việc thành lập các câu lạc bộ khởi nghiệp, phòng thiết kế mẫu, xưởng thực hành... nhằm giúp sinh viên thử nghiệm mô hình kinh doanh. Đặc biệt, tại Đồng bằng sông Cửu Long, Trường Cao đẳng Tiền Giang đã đạt nhiều thành tích trong các cuộc thi khởi nghiệp cấp khu vực và tỉnh, trong đó có ý tưởng “Tiệm thiết kế và may đo áo dài – F5 Stylist” do sinh viên ngành Công nghệ May thực hiện. Các dự án này không chỉ giúp sinh viên vận dụng kỹ năng nghề mà còn phát huy khả năng sáng tạo, làm việc nhóm, sử dụng công nghệ số, tiếp cận thị trường và giới thiệu sản phẩm.

Sinh viên ngành Công nghệ May tại Trường Cao đẳng Tiền Giang còn biết tận dụng lợi thế địa phương để xây dựng các mô hình như sản xuất thời trang tái chế, thiết kế trang phục truyền thống cải tiến, kinh doanh sản phẩm thủ công qua nền tảng số. Nhiều em đã áp dụng phần mềm thiết kế 3D, livestream bán hàng, quảng bá trên mạng xã hội. Nhà trường cũng hỗ trợ thông qua các cuộc thi khởi nghiệp, kết nối doanh nghiệp, tạo không gian sáng tạo để sinh viên rèn luyện kỹ năng và sẵn sàng khởi nghiệp ngay từ khi còn học.

Tuy nhiên, tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong sinh viên ngành Công nghệ May vẫn còn những hạn chế. Theo khảo sát của Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp năm 2022, chỉ 32% sinh viên quan tâm đến khởi nghiệp và chưa đến 10% có ý tưởng cụ thể. Phần lớn còn thiếu kiến thức nền tảng về khởi sự doanh nghiệp, kỹ năng tài chính, marketing và ứng dụng công nghệ. Nhiều sinh viên còn mang tâm lý e ngại rủi ro, thiếu niềm tin vào khả năng thành công.

Một số trường vẫn tổ chức hoạt động khởi nghiệp mang tính hình thức, thiếu liên kết thực tiễn với doanh nghiệp, chưa có sự hỗ trợ đồng hành sau đào tạo. Cơ sở vật chất, vốn và đội ngũ cố vấn khởi nghiệp còn hạn chế. Những yếu tố này khiến nhiều sinh viên dễ nản lòng và bỏ dở ý tưởng khởi nghiệp.

Để tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo thật sự trở thành động lực phát triển của sinh viên ngành Công nghệ May, cần có giải pháp đồng bộ từ nhà trường, doanh nghiệp và nhà nước. Trọng tâm là nâng cao nhận thức, bồi dưỡng năng lực khởi nghiệp, cải thiện môi trường thực hành, hỗ

trợ tiếp cận nguồn lực và tạo điều kiện để sinh viên mạnh dạn hiện thực hóa ý tưởng kinh doanh gắn với ngành nghề đang học.

2.3. Giải pháp khơi dậy tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May trong các trường cao đẳng trong thời gian tới

Trong thời gian tới, khơi dậy tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May trong các trường cao đẳng cần tập trung vào các giải pháp sau:

Một là, nâng cao nhận thức và khát vọng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May trong các trường cao đẳng. Để nâng cao nhận thức và khát vọng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May, trước hết cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục về ý nghĩa, vai trò của khởi nghiệp trong thời đại chuyển đổi số và hội nhập kinh tế. Các trường cao đẳng nên thường xuyên tổ chức tọa đàm, hội thảo, mời các doanh nhân, nhà thiết kế thành công chia sẻ kinh nghiệm, từ đó truyền cảm hứng và tạo động lực cho sinh viên. Bên cạnh đó, việc lồng ghép nội dung khởi nghiệp vào chương trình đào tạo, nhất là các môn học liên quan đến thiết kế, sản xuất, quản trị sản phẩm thời trang sẽ giúp sinh viên hình dung rõ hơn cơ hội phát triển trong ngành. Đặc biệt, cần khuyến khích sinh viên tự tìm tòi, đề xuất ý tưởng kinh doanh sáng tạo gắn với thế mạnh nghề nghiệp, từ đó hình thành tư duy làm chủ và khao khát khởi nghiệp ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường.

Hai là, đổi mới nội dung và phương pháp đào tạo. Trước hết, chương trình đào tạo cần cập nhật các xu hướng mới của ngành như: thời trang bền vững, thiết kế 3D, công nghệ may thông minh, thương mại điện tử và quản trị thương hiệu thời trang. Bên cạnh đó, cần lồng ghép các kiến thức về khởi nghiệp, kỹ năng kinh doanh và quản trị dự án nhỏ vào các học phần chuyên môn, giúp sinh viên sớm tiếp cận tư duy làm chủ. Về phương pháp, cần tăng cường các hình thức học tập trải nghiệm như dự án thực tế, mô phỏng xưởng sản xuất, làm việc nhóm liên ngành, đồng thời ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy. Việc đổi mới này không chỉ trang bị kiến thức mà còn giúp sinh viên phát triển tư duy sáng tạo, kỹ năng thực hành và khả năng thích ứng với môi trường nghề nghiệp hiện đại.

Ba là, xây dựng, phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong các trường cao đẳng. Các trường cần thành lập trung tâm hỗ

trợ khởi nghiệp hoặc câu lạc bộ sáng tạo chuyên ngành, nơi cung cấp môi trường thực hành, tư vấn, kết nối và hỗ trợ kỹ thuật cho sinh viên có ý tưởng kinh doanh. Đồng thời, đầu tư vào không gian làm việc chung (coworking space), xưởng thiết kế mẫu, phòng thực hành công nghệ mới giúp sinh viên triển khai sản phẩm thực tế. Nhà trường cũng cần tăng cường liên kết với doanh nghiệp, quỹ đầu tư, trung tâm ươm tạo để hỗ trợ tài chính, cố vấn và thương mại hóa sản phẩm khởi nghiệp. Việc tổ chức định kỳ các cuộc thi ý tưởng, hội chợ khởi nghiệp sẽ tạo động lực và khuyến khích sinh viên phát triển tư duy đổi mới sáng tạo một cách bền vững.

Bốn là, tăng cường kỹ năng thực hành và tư duy kinh doanh. Nhà trường cần đổi mới chương trình đào tạo theo hướng tích hợp lý thuyết với thực hành, tăng thời lượng thực tập tại xưởng, doanh nghiệp và mô hình mô phỏng sản xuất. Cần tổ chức các dự án học tập gắn với thực tế như thiết kế bộ sưu tập, xây dựng thương hiệu cá nhân, quản lý cửa hàng thời trang mô phỏng... để rèn luyện khả năng vận dụng kiến thức vào sản phẩm cụ thể. Bên cạnh đó, nên bổ sung các học phần về kỹ năng kinh doanh cơ bản như quản lý chi phí, định giá sản phẩm, marketing số và bán hàng đa kênh. Qua đó, sinh viên không chỉ giỏi tay nghề mà còn hình thành tư duy làm chủ, sẵn sàng khởi nghiệp ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường.

Năm là, mở rộng liên kết với doanh nghiệp, các quỹ hỗ trợ và trung tâm ươm tạo khởi nghiệp. Mở rộng liên kết với doanh nghiệp, các quỹ hỗ trợ và trung tâm ươm tạo khởi nghiệp là giải pháp quan trọng nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May phát triển ý tưởng và hiện thực hóa các dự án khởi nghiệp. Các trường cao đẳng cần chủ động xây dựng mối quan hệ hợp tác chiến lược với doanh nghiệp may mặc, thương hiệu thời trang, đơn vị gia công và các sàn thương mại điện tử để tạo cơ hội thực tập, trải nghiệm thực tế và chuyển giao công nghệ cho

sinh viên. Đồng thời, kết nối với các quỹ hỗ trợ khởi nghiệp, các tổ chức tài chính vi mô và trung tâm ươm tạo trong lĩnh vực thời trang để sinh viên có thể tiếp cận nguồn vốn, cố vấn chuyên môn và thị trường. Việc tổ chức hội chợ, trình diễn sản phẩm, gọi vốn cộng đồng cũng là cầu nối hiệu quả để sinh viên thử nghiệm và quảng bá ý tưởng khởi nghiệp ngay khi còn đang học.

Sáu là, tạo cơ chế chính sách khuyến khích và hỗ trợ khởi nghiệp đối với sinh viên ngành Công nghệ May trong các trường cao đẳng. Nhà trường cần xây dựng chính sách ưu đãi về học phí, hỗ trợ vật tư, thiết bị thực hành cho các dự án khởi nghiệp có tiềm năng ứng dụng. Đồng thời, nên tổ chức định kỳ các cuộc thi ý tưởng, trao giải thưởng, học bổng hoặc cấp vốn khởi nghiệp ban đầu để tạo động lực cho sinh viên dám thử sức. Cần có cơ chế đánh giá và ghi nhận kết quả khởi nghiệp như một phần trong học phần thực hành nghề nghiệp, nhằm khuyến khích người học đầu tư nghiêm túc vào dự án của mình.

III. KẾT LUẬN

Khơi dậy tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của học sinh, sinh viên ngành Công nghệ May trong các trường cao đẳng là một yêu cầu cấp thiết trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập kinh tế sâu rộng. Việc hình thành tư duy làm chủ, năng lực sáng tạo và bản lĩnh nghề nghiệp sẽ giúp người học không chỉ thích ứng nhanh với thị trường lao động mà còn có khả năng tạo việc làm và giá trị mới cho xã hội. Tuy nhiên, để tinh thần khởi nghiệp thực sự lan tỏa và phát triển bền vững, cần có sự vào cuộc đồng bộ của nhà trường, doanh nghiệp, tổ chức hỗ trợ và cơ quan quản lý. Các giải pháp như đổi mới chương trình đào tạo, phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp, tăng cường kỹ năng thực hành - kinh doanh và tạo cơ chế chính sách khuyến khích phù hợp sẽ là nền tảng vững chắc để ươm mầm và chắp cánh cho những ý tưởng sáng tạo của sinh viên ngành Công nghệ May trong thời gian tới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Lù Thị Lừu (2024), “Giáo dục khởi nghiệp đổi mới sáng tạo cho sinh viên trường Cao đẳng Lào Cai”, *Tạp chí Thiết bị giáo dục*, (305):350-352.
- [2]. Quốc hội (2017), *Luật số: 04/2017/QH14 ngày 12-6-2017, Luật Hỗ trợ Doanh nghiệp nhỏ và vừa*, Hà Nội.
- [3]. Thủ tướng Chính phủ (2016), *Quyết định số 844/QĐ-TTg ngày 18-5-2016 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án “Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025”*, Hà Nội.